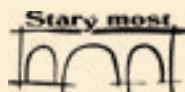

BRDY

77 romantických, dobrodružných
a tajemných míst

Texty
Tomáš Makaj

Fotografie
Jaroslav Vogeltanz

Radami a pomocí přispěli:

Jiří Hahner (starosta obce Strašice), Dagmar Blahovcová (Mirošov), Václav Jiříčka (Strašice), Jana Kešnerová (Dobřív), Rudolf Šimek (Rožmitál), Josef Švandrlík (Zaječov), Josef Brůček (Zaječov), Jindřich Pacovský (Doksy-Felbabka), Pavel Wünsch (Rokycany), Obecní úřad v Dobřívě, Muzeum Středních Brd ve Strašicích, Informační centrum Strašice, Místní knihovna ve Strašicích, Informační centrum Spálené Poříčí, SOkA Rokycany, SOkA Příbram, Podbrdské muzeum Rožmitál, Divize Hořovice – Vojenské lesy a statky ČR, s. p.

BRDY

77 romantických, dobrodružných a tajemných míst

Texty © Tomáš Makaj

Fotografie © Jaroslav Vogeltanz (autor všech fotografií, pokud není uvedeno jinak), Jana Kešnerová (str. 15b, 18b, 82b, 83b, 86c, 87a), Pavel Wünsch (str. 94a, 95b), Eva Haunerová (str. 150b), Wikimedia Commons: Precarius de Lova – CC BY-SA 4.0 (79a), Jarba – GFDL (str. 138a)

Historické snímky a pohlednice © SOkA Rokycany (str. 13a), Nakladatelství Baron (str. 83a), Josef Brůček (str. 153bc), ostatní snímky a pohlednice: sbírky Tomáše Makaje, Brdské edice o.s., Josefa Švandrlíka

Mapové podklady: Openstreetmap, zpracoval Aleš Hejna

Vydavatel © Starý most s.r.o., Plzeň

www.starymost.cz

www.fb.com/www.starymost.cz

Vydání první, 2020

DTP: Eva Haunerová, Starý most s.r.o.

Tisk: EUROPRINT a.s.

ISBN 978-80-7640-013-9

Úvod

Vážení čtenáři, návštěvníci Brd,

přijměte srdečné pozvání do krajiny, která byla dlouho zapovězená, kde se dříve ozývala střelba a do jejíchž končin mohl nahlédnout jen málokdo.

Mezi vybraných 77 míst patří vyhlášené i neznámé lokality. Při našem putování neopomíjíme také okrajové části dnešní chráněné krajinné oblasti Brdy, které s horami uprostřed Čech sousedí. Výběr míst je pestrou mozaikou historických a přírodních památek, které po otevření lokality teprve odhalují postupně svá tajemství. Devízou krajiny je i minimální osídlení v podobě osamělých hájoven či malých obcí na okraji brdských lesů.

Klenotem této krajiny jsou Padrťské rybníky s přilehlým okolím, kde kdysi stávaly dnes již zaniklé obce. Stopa člověka je pohlcována přírodou a upozorňují na ni někdy jen naučné stezky, jejichž okruhy se stále rozšiřují.

V CHKO Brdy je stále co objevovat. Při svých toulkách ale musíme být opatrní, neboť se zde nachází oblasti stále využívané armádou. Ty jsou vyznačeny jak na mapách, tak na místě samém. Přesto nebudete ochuzeni o tajemnou krajinu pytláckých přestřelek či dávné i nedávné vojenské historie. Také vyhledávané pomníčky partyzánů či hajných jsou obklopeny krásnou přírodou. V těchto místech se člověk zamyslí a pozastaví nad osudem lidí, kteří ve zdejší krajině žili. Pro její vnímání je nejlepší použít návod spisovatele Jana Čáky, že po Brdech se chodí pěšky. Přesto je krajina chráněné krajinné oblasti přívětivá také cykloturistům a v zimě běžkařům.

Neváhejte navštívit nádherný kraj, ve kterém naleznete zříceniny gotických hradů i pozůstatky německých zbrojních systémů. Zároveň však můžete nalézt klid u brdských potočků, vodních nádrží a rybníků. Okolní příroda a čerstvý vzduch působí jako balzám na duši i tělo.

Našich 77 romantických, dobrodružných a tajemných míst berte jen jako inspiraci, neboť v Brdech si najde každý to své místo nejraději sám.

Tomáš Makaj
Jaroslav Vogeltanz

Vysvětlivky

Označení jednotlivých míst v textu a na mapě

Praha 80 km Plzeň 45 km Příbram 35 km

Orientační vzdálenosti z vybraných měst do výchozího místa

Historie

Příroda

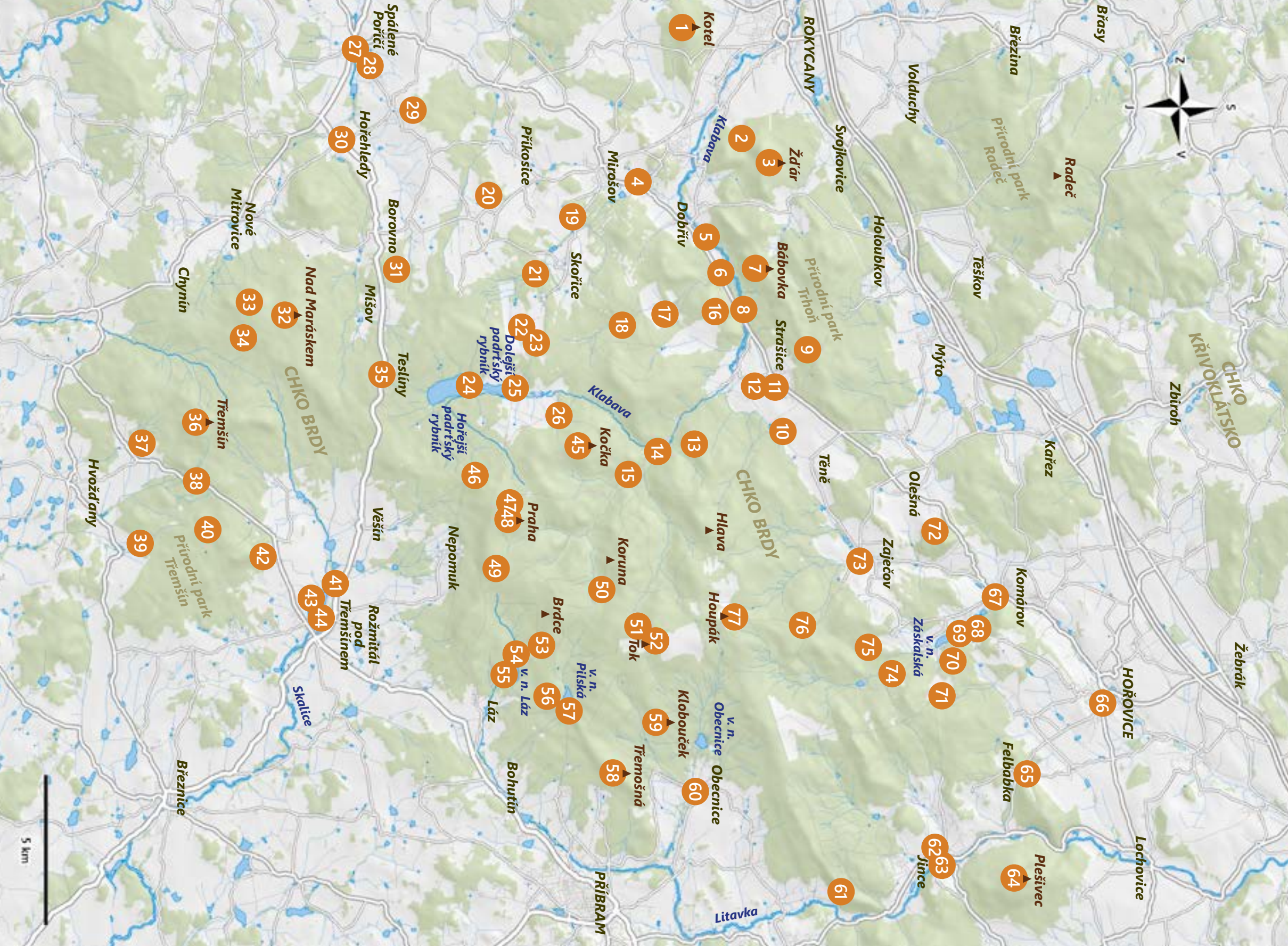
Mystika
Tajemno

Technika
Průmysl

Vojenství

5 km

Praha 71 km

Plzeň 36 km

Příbram 41 km

Okres Rokycany, Strašice | GPS: N 49°44.43088', E 13°45.64165'

Ve jménu růže aneb Rožmberkové v Brdech ⑪

Psal se rok 1325, když Petr I. z Rožmberka přikoupil ke svému majetku v Brdech a na Podbrdsku obce Dobřív, Hrádek a Kuškov, které v té době byly pusté. Jeho politická i faktická moc stále stoupala. V té době probíhala na Strašicku i Zbirožsku rozsáhlá důlní činnost a vznikaly první železné hutě. Stavěly se nové hrádky sloužící jako opěrné body vznikajících domén. Společně s nimi se objevují v krajině nové kostely, postavené mnohdy na místě těch původních. V jejich interiérech dodnes najdete znamení růže.

Tak tomu je i v kostele sv. Vavřince ve Strašicích, kde jsou rožmberské růže ve svorníku původní gotické křížové klenby v zákristii a presbytáři. Tento kostel je doslova zapomenutým pokladem. V době rožmberského dominia zde vznikly i nástěnné malby, které se zachovaly do dnešních dnů. V roce 1940 byla objevena velká malba na evangelijní straně presbytáře, která pokrývá celou stěnu. V dolní části fresky můžete vidět Krista modlícího se v zahradě getsemanské spolu s apoštoly, Krista na hoře Olivetské a scénu s Jidášem. Dominantou horní části je ukřižování, vpravo pak, odděleno lomenou čarou, je vymalováno snění z Kříže. Z počátku bylo stáří tohoto významného díla kladeno do posledních let panování Karla IV. Po bližším prozkoumání byla však datace posunuta až do osmdesátých let 14. století, tedy do doby panování jeho syna Václava IV. Po necelých sedmdesáti letech od původního nálezu byla objevena malba z dob vlády Rožmberků nad zdejšími kraji. Ta znázorňuje Pannu Marii Pomocnici s patronem kostela sv. Vavřincem a modlícími se postavami. O jedné z nich se hovoří jako o Petrovi z Rožmberka. Kdo ví? Myšlenka je to lákavá. Rožmberkové vládli zdejšímu kraji až do roku 1431. Z větších měst a obcí patřily do jejich dominia Radnice, Mýto a Zbiroh.

Výchozí místo: Pokud si chcete prohlédnout kostel sv. Vavřince, je dobré začít u Muzea Středních Brd

Pašijový výjev

Rožmberská růže

ve Strašicích. Bližší informace vám sdělí v místním infocentru. Středověká historie regionu je krátce prezentována v oddělení archeologie.

Pozoruhodnosti v okolí: Pokud se vydáte po stopách Rožmberků, stojí za to navštívit zámek Zbiroh, kde se můžete seznámit i s novodobější historií regionu. Obec Strašice vám také může posloužit jako výchozí místo pro návštěvu CHKO Brdy.

Praha 73 km

Plzeň 30 km

Příbram 42 km

Okres Rokycany, Dobřív | GPS: N 49°43.35265', E 13°43.59778'

Kde lovili brdští vlci ⑩

Celá řada místopisných názvů v oblasti Středních Brd vznikla z pojmenování zvířat. Jsou tady vrchy Beran, Kočka nebo Vlč. Ten poslední připomíná, že v Brdech nebyly vlčí smečky žádnou vzácností. Střední Brdy, které spadaly pod zbirožské panství, tvořilo hlavně okolí obcí Strašice a Dobřív. V druhé polovině 18. století byl vedle kostela sv. Vavřince ve Strašicích postaven „forstamt“ – lesní úřad. Jeho zaměstnanci čili fořti dohlíželi na stav zdejšího polesí, a tak si mimo jiné museli poradit i s vlky. Historik a řídící učitel v Dobřívě Antonín Drachovský (1842–1914) napsal: „*Od dob nepamětlivých lapání vlci v lesích zbirožských do vlčích ohrad a vlčích jam, pozůstatky těchto dosud v lesích stopovati možno. Vlčí jámy jsou v polesí u Dobříva. Vlčí hora u Dobříva ještě v celém 17. století byla hojně vlky obydlena.*“

Název vrchu Vlčí hora se postupně ustálil na pouhé Vlčí (602 m n. m.). Právě tady byly zřejmě hojné vlčí jámy. Vedle Velkého kamene (546 m n. m.) najdeme lokalitu Ohrazená, jejíž název zřejmě připomíná, že tady bývala ohrada, do které se vlci naháněli. Jméno kdysi obávané šelmy se dochovalo i v názvu Vlčího potoka, protékajícího Bahny, a také dodnes zůstal pomístní název Vlčí jámy v blízkosti potoku Kudibál na úpatí vrchu Převážení.

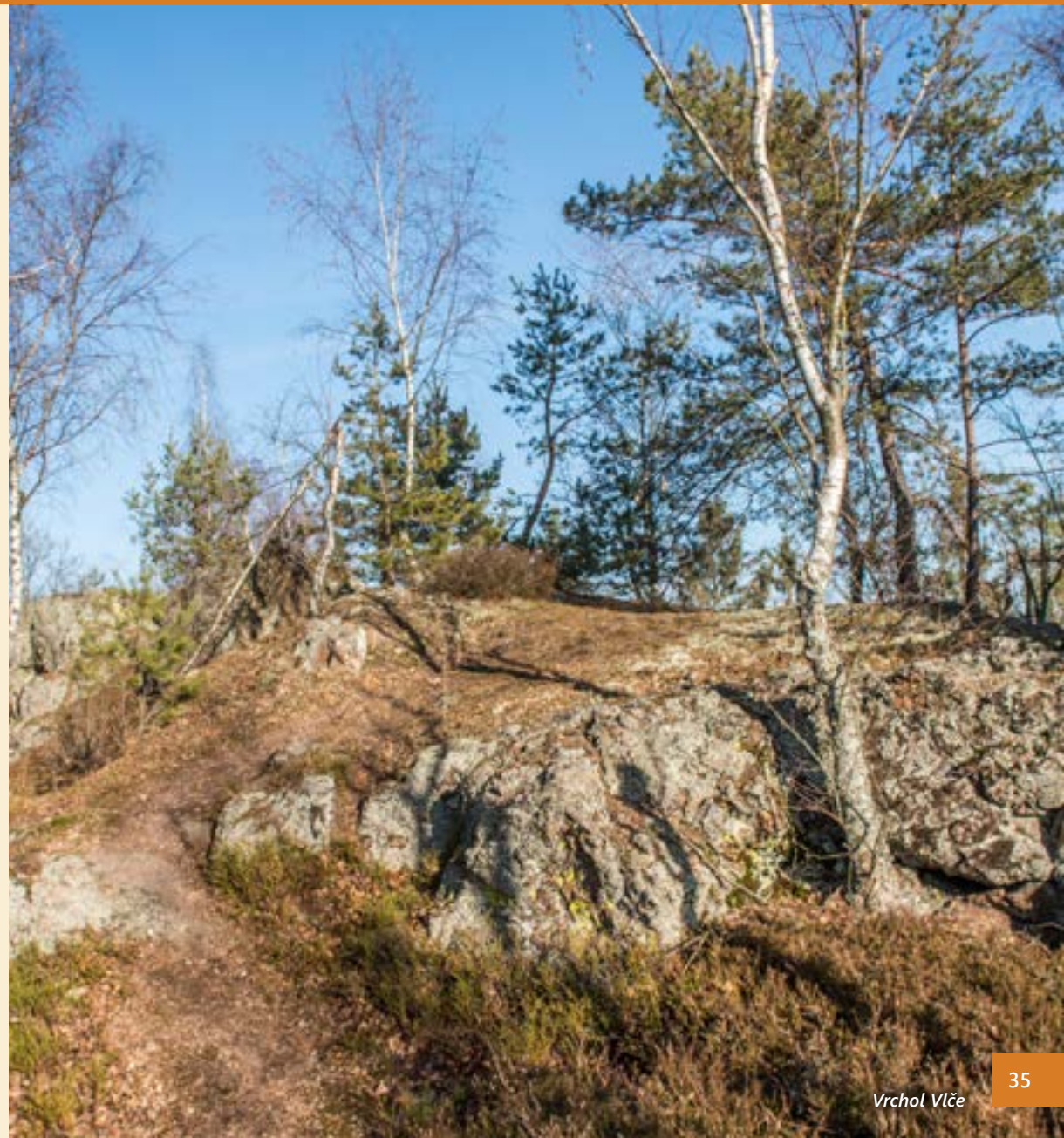
Výchozí místo: Za samotou Melmatěj u silnice Dobřív–Strašice je železný most přes Klabavu (Padrský potok). Tady je vhodné nechat auto a vydat se po silnici směrem na Bahna. Z této cesty můžete odbočit a vystoupat na vrch Velký kámen (546 m n. m.), ze kterého je pěkná vyhlídka na Strašickou kotlinu s Lipovskem. Sestoupíte zpátky k asfaltové silnici, minete traumabod 37 „U Tanku“ a budete se držet cesty vpravo. Za parkovištěm se vydáte po lesní cestě doprava do vrchu a dojdete až na Vlč (602 m n. m.).

Pozoruhodnosti v okolí:

Po cestách se můžete projít okolo bývalé výcvikové plochy Přední Bahna, která jsou trvale nepřístupnou plochou. U Ledného potoka v údolí mezi Převážením a Vlčí je na levém břehu skalnatý hřeben zvaný Florián, který býval dříve oblíbeným turistickým cílem. U hlavní cesty směrem Dobřív–Strašice je pod lesní školkou patrná část nedokončené Strousbergovy železnice.

Velký kámen

Praha 76 km

Plzeň 27 km

Příbram 43 km

Okres Rokycany, Dobřív | GPS: N 49°42.37693', E 13°43.66362'

Tady duněly salvy ⑰

Místopisný název Bahna v Brdech si spojujeme s hojně navštěvovanou akcí oslav Dne pozemního vojska, která se koná na území bývalého vojenského cvičiště se střelnicí mezi obcemi Strašice a Dobřív.

„V bahně“ nebo „Na Bahnách“ byl původně historický název lokality pod vrchem Vlč. Zde stávala hájovna, o které zanechal zprávu ze sedmdesátých let 19. století fořt Hubertus Běháček. V ní si stěžuje, že fořtovna je „dosud nedostavěná, střecha je shnilá, někde chybí okna, žádné dveře, kamna rozbitá...“ Jeho dopis adresovaný na zbirožský zámek končí slovy: „A já nešťastník pořád v Bahně a furt jen v Bahně, i ty můj umučení Kriste! Co si mám počít? Hubertus Běháček, fořt v Bahně.“ Dnes by se asi Hubertus divil, co se dělo s jeho revírem následujících sto let. Stará fořtovna zmizela, rašeliniště a tmavé mokřady ve velké míře vzaly také za své. Jejich žalostné zbytky můžete najít ještě při Vlčím potoce směrem na Strašice. Odvodňování lesních porostů a těžba rašeliny změnily zcela tvář krajiny. Ta ještě větší proměnu zaznamenala po zřízení vojenského prostoru s pěchotní střelnicí, která začala být budována současně s nedalekými strašickými kasárnami. Psal se rok 1934, když na tehdejších Bahnech začala vznikat 200hektarová holina. Střelnici navrhl podplukovník Josef Sucharda, který tehdy velel 4. hraničářskému praporu ve

Vimperku. Ostrý provoz ukázal, že bude třeba dalšího rozšiřování. K tomu skutečně došlo včetně vybudování cvičných železobetonových objektů. Další rozšíření přišlo s německou okupací, kdy zde vznikla celá řada nových ploch k tahání cvičných terčů. Od roku 1940 začal německý wehrmacht s výstavbou betonových strojoven a pozorovatelů, které lze dosud na Bahnech spatřit. U Ledného potoka vznikla kulisa města, jíž se přezdívalo Stalingrad. V dobách socialismu byla střelnice rozdělena na tzv. Přední a Zadní Bahna a dosáhla své největší rozlohy. Nově byly vybudovány elektricky ovládané terče včetně pozorovacích věží. Byla postavena železniční trať pro šest pojízdných drah. Po roce 1989 došlo k omezování střelby. Roku 2004 byla zrušena vojenská posádka ve Strašicích, poslední střelby zaduněly na střelnici v roce 2015.

Výchozí místo: Za obcí Dobřív směrem na Strašice se nachází za Ledným potokem parkoviště. Po asfaltové cestě se vydáte proti proudu potoka do lesa, až dojdete na otevřenou plochu Zadních Bahen. Povoleno je chodit pouze po cestách, plocha Bahen je trvale nepřístupná.

Pozoruhodnosti v okolí: V Dobřívě můžete navštívit proslulý hamr – národní kulturní památku. Dobřív je památkovou rezervací, kde stojí řada typických roubenek. U Staré hospody je tzv. Švédský most. V budově Staré hospody je Mošnova jizba, připomínající pobyt herce Jindřicha Mošny. V sousedních Strašicích naleznete Muzeum Středních Brd a Muzeum dopravy.

Pozorovací věž
na Předních Bahnech

Zadní Bahna

🚗 Praha 95 km

🚗 Plzeň 36 km

🚗 Příbram 29 km

Okres Rokycany, Strašice | GPS: N 49°39.73270', E 13°45.69587'

Hledání stop zaniklé Padrtě ②5

Padrt' jest nejkrásnějších míst v Brdech svou idylickou polohou a rázem zcela šumavským.“ Tak chválila Monografie Hořovicka a Berounska centrum turismu ve Středních Brdech za první republiky. Padrt' se stala atraktivním místem na přelomu 19. a 20. století, kdy byla zdejší těžba černého uhlí v Mirošově v útlumu a místní lidé jen velmi těžko hledali jinou práci. Našli ji v rozvíjejícím se turismu – nastala éra vyhledávaných letních bytů. Na jejím počátku se tady objevovali umělci a literáti. Z malířů to byl kupříkladu Karel Liebscher, který zachytil celou řadu motivů ze zdejšího okolí. Jeho ilustrace se dostaly i do Sedláčkova impozantního díla Hrady, zámky a tvrze Království českého či do Ottových Čech. Z literátů si Padrt' oblíbila Růžena Jesenská či bohemista Jan Gebauer.

Turistické výpravy do centrálních Brd byly v dobách první republiky stále více populární. Otevřely se noclehárny a v okolí se objevili první trampové. Výrazné omezení pohybu v přírodě nepřišlo ani po zřízení dělostřelecké střelnice. Dokonce se v období druhé republiky počítalo na Padrti se stavbou hotelů. Jenže všechny tyto ambiciózní plány následná německá okupace zastavila. Po druhé světové válce došlo ke krátkému oživení turistického ruchu, ale zřízení vojenského újezdu v Brdech znamenalo definitivní konec nejen turismu, ale i obce samotné. Její jméno Padrt', které je odvozováno od čehosi zdrceného či rozlámaného, dostalo svého významu. Zdejší osídlení, sahající až do poloviny 16. století, s bohatou železářskou a hutní tradicí zaniklo v roce 1952, když začala demolice. Dodnes se zachovaly jen nepatrné pozůstatky zástavby, o čemž se můžeme přesvědčit při procházce naučnou stezkou Okolím Padrt'ských rybníků. Katastr bývalé obce nakonec neovládla armáda, ale příroda, která zde dnes kraluje.

A tak jen pomístní jména nás informují, kde kdysi stávala turisty tak oblíbená obec. Hledání jejích zbytků může být velmi atraktivním výletem.

Výchozí místo: Zaniklá obec Padrt' je snadno dostupná z Míšova po cyklostezce č. 2168 nebo z Trokavce cyklostezkou č. 2154. Pokud zvolíte jako výchozí místo Skořice, vydáte se do zaniklé obce Kolvín, kde se napojíte na modře značenou turistickou trasu, která vás dovede k Hořejšímu Padrt'skému rybníku, a dále pak půjdete po červené turistické značce až k zaniklé obci Padrt'. Turistické značky vás také nasměrují na naučnou stezku Okolím Padrt'ských rybníků. Ze Strašic vyrazíte od Hájkova mlýna po modré turistické značce a poté se vydáte na Třítrubecké křižovatce dále po červené.

Pozoruhodnosti v okolí: V okolí bývalé Padrtě se nachází několik turistických cílů, z nichž nejznámější jsou Padrt'ské rybníky. Dále lze navštívit i zaniklou obec Záběhlou, nad níž se vypíná vrch Kočka (789 m n. m.). Bližší informace o krajině získáte na naučné stezce Okolím Padrt'ských rybníků. Směrem na Bukovou narazíte na pozůstatky Gangloffova náhonu. Obec Buková vám také může posloužit jako výchozí místo výstupu na Jahodovou horu (726 m n. m.).

Naučná stezka Okolím Padrt'ských rybníků

Praha 96 km

Plzeň 29 km

Příbram 37 km

Okres Plzeň-jih, Spálené Poříčí – Těnovice | GPS: N 49°37.90735', E 13°38.04740'

Duchovní křižovatka ②9

Těnovice nedaleko Spáleného Poříčí nabízejí několik zcela odlišných světů. Ten křesťanský představuje původně gotický kostel Nanebevzetí Panny Marie, pocházející ze 14. století. Dodnes budí zaslouženou pozornost jeho presbytář vybudovaný podle vzoru cisterciácké gotiky. První písemná zmínka o zdejším svatostánku pochází z roku 1352. Během dalších staletí prošel celou řadou stavebních úprav. Ta nejmarkantnější proběhla v době baroka. Tehdy byla přistavěna ke kostelu věž, do které byly zavěšeny zvony z původní dřevěné zvonice stávající v blízkosti fary. Na severní straně poté byla vystavěna kaple. Při procházce okolo kostela zaujme přízemí věže, které je pojato jako otevřené loubí a je z něj nádherný výhled do krajiny. Pozornost vzbudí i na zdi namalovaný obraz Nanebevzetí Panny Marie z roku 1780. V severní zdi lodi je zazděný gotický vchod, vyzdobený malbou sv. Veroniky. Kostel bývá otevřen při mších nebo při různých kulturních akcích. Uvnitř nalezneme novorenesanční oltář s obrazem Nanebevzetím Panny Marie od Zikmunda Rudla nebo kazatelnu s deskovými obrazy evangelistů ze 17. století.

Nedaleká Těnovická skála (580 m n. m.) představuje zcela jiný svět. Byla tady postavena první buddhistická stúpa v České republice. Tato sedmimetrová stavba z žulových bloků má připomínat dokonalou podstatu mysli a symbolizuje tělo meditujícího Buddha, jehož postavu můžeme spatřit pod pozlaceným vrcholem. V blízkosti stúpy bylo vybudováno centrum pro meditaci, které je zaměřeno na takzvanou Diamantovou cestu tibetského buddhismu. Pravidelné kurzy tady probíhají od roku 1999. Stúpa byla slavnostně inaugurována v září 2014. Toto duchovní místo určitě stojí za návštěvu, protože, jak píše těnovičtí buddhisté, „*stúpa osvětlení je veřejným místem. Návštěvníci mohou u stúpy dělat přání pro dobro ostatních, meditovat a obcházet ji po směru hodinových ručiček, což má pozitivní vliv na mysl.*“

Výchozí místo: Těnovice leží východně od Spáleného Poříčí. Z centra obce je snadno dostupný kostel Nanebevzetí Panny Marie. Buddhistická stúpa stojí nad obcí nedaleko Těnovické skály. Je snadno přístupná po asfaltové cestě z obce. Zaparkovat lze přímo u centra pro meditaci.

Pozoruhodnosti v okolí: V bezprostřední blízkosti kostela Nanebevzetí Panny Marie najdete atraktivní vyhlídku na Jižní Brdy. Uprostřed návsi je jedna z nejstarších soch sv. Jana Nepomuckého v okolí Spáleného Poříčí. Je datována před rok 1730. Pokud chcete pokračovat v cestě za duchovním odkazem zdejší krajiny, je nutno zmínit původně gotický kostel sv. Filipa a Jakuba v nedalekém Číčově. Další zastávku můžete zvolit ve Spáleném Poříčí, kde najdete farní kostel sv. Mikuláše.

Presbytář

🚗 Praha 100 km

🚗 Plzeň 30 km

🚗 Příbram 35 km

Okres Plzeň-jih, Hořehledy | GPS: N 49°36.54967', E 13°38.84355'

Kde čerpal inspiraci Josef Hodek ③0

Hořehledský rodák a malíř Josef Hodek (1888–1973), který zdědil výtvarný talent po svém otci, zachytil na mnoha svých dílech Brdy a Podbrdsko. Zdejší krajina se pro něho stala celoživotní inspirací. Hodek se rozhodl studovat výtvarné umění soukromě, a tak vyrazil do Prahy, kde se setkal v roce 1912 se svérázným umělcem Josefem Váchalem. Ten se stal jeho mistrem a životním přítelem. Společně navštívili také několikrát okolí Hořehled.

Josef Hodek se postupně vypracoval na malíře ovládajícího celou řadu technik od malby přes volnou grafiku až po dřevořez. I když působil také na Moravském Slovácku či na Lnářsku, stal se především malířem podbrdského kraje. Ilustroval celou řadu knih, které vycházely zejména v Plzni. Josef Hodek se stále častěji vracel do kraje svého mládí. V rodné obci si zakoupil malou roubenku, ve které si udělal ateliér. Okolní krajina byla inspirací v každé roční době. Velmi jej zaujal vrch Kokšín (684 m n. m.), na kterém se nachází tajemné hradiště. I obyčejný život na úpatí tohoto kopce jej přitahoval. Podařilo se mu zachytit práci v lese i na poli, ale ztvárnil i takové motivy, jakými byla cesta do kostela či na trh. Namaloval obrazy Brdští láterníci, Cesta do Těnovic, V mlze na Kokšíně či Děti v Mítově. Okolní vsi zachytil se syrovostí sobě vlastní.

Pokud se vydáte do kraje, který tak inspiroval Josefa Hodka, projděte si obce Mítov, Hořehledy, Planiny či Těnovice, v nichž je instalován v kostele Nanebevzetí Panny Marie Hodkův obraz zachycující zdejší patronku. Ve Spáleném Poříčí v kostele sv. Mikuláše jsou Hodkovy skleněné vitráže.

Výchozí místo: Hořehledy.

Pozoruhodnosti v okolí: Nedaleké Spálené Poříčí nebo Míšov a jejich okolí nabízejí mnoho turistických zajímavostí.

Panna Marie v Těnovicích

Zima v Brdech

Ateliér Josefa Hodka ml. v Hořehledech

Praha 95 km

Plzeň 36 km

Příbram 29 km

Okres Plzeň-jih, Čížkov | GPS: N 49°35.57738', E 13°43.71825'

Vrcholu dala jméno mokřina ③②

Pokud chcete vystoupat na nejvyšší brdskou osmistovku v Plzeňském kraji, musíte se vypravit do Jižních Brd, kde se nedaleko obce Míšov tyčí vrchol vysoký 801 m n. m. Má poněkud zvláštní název Nad Maráskem. Na počátku 19. století se mu také říkalo Nad Marastkem nebo také jen Marastek či Morásek. V Kafkově průvodci z roku 1908 je označován jako Nad Moráskem s nadmořskou výškou 797 metrů. Tento zdánlivě podivný název vychází z kdysi velmi používaného germanismu marast (morast), jenž označoval mokřinu či bahniště.

Vrcholovou partii tvoří skalnatý vrchol s kamenným mořem. Horlivý propagátor turistiky právník Zdeněk Tlamich (1880–1931) popsal ve své stati Míšov (1925) svůj romantický pohled na vrch Nad Maráskem takto: „*O tomto vrcholu jen několik metrů nižším Třemšín, několik slov. Nedosahuje jeho vyhlídky, ale daleko překonává jej romantikou lesa a skal – kamenné moře zdejší upomíná na Svaroh nebo na Plechý.*“

Ale vrchol nebyl oblíbený jen romantickými turisty, v minulosti zde stála zeměměřičská dřevěná pyramida, která sloužila nakrátko také jako vyhlídkové místo. Na blízké lokalitě Na Burku vyrostla chata, kterou doplnil v nedávné minulosti vysílač.

Z vrcholu Nad Maráskem je možné se rozhlédnout do kraje a na vyhlídce se také podívat na mapu od Jana Čáky, popisující zdejší kraj. Zajímavostí je, že na vrcholu roste kosodřevina, která zde byla uměle vysazena.

Pokud byste se rozhodli při cestě z vrchu nepokračovat po červené trase na Třemšín, můžete u rozcestí Na Burku zabočit doleva a u křižovatky lesních cest spatříte křížek s nápisem „*Poutníče postůj a pomodli se!*“. Ten se v časech první republiky objevil na několika pohlednicích a v roce 2015 byl opraven.

Výchozí místo: K vrcholu Nad Maráskem se dostanete z Míšova po červené turistické značce. Z Borovna vás dovede do cíle žlutá turistická značka.

Pozoruhodnosti v okolí: Okolí je především vyhlášené krásnou přírodou. Najdete zde celou řadu zajímavých rezervací – Fajmanovy skály a Klenky, Chynínské buky, Getsemanku, Na skalách či Hřebeneč. Dále po červené a pak po modré turistické značce se dostanete z vrchu Nad Maráskem na Třemšín. Odtud se můžete vydat k partyzánskému bunkru nebo na tvrziště Hengst.

Na Burku